

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 » — »
Na štvrt roka — » 60 »
Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:
MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**
Hlavný spolupracovník:
FRANTIŠ BLESZKÁNY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.
sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
je 10 kr.

Čože bude teraz?

Mnohým záleží včul na tejto otázke. Aj tí v politike najsbhehlejší ľudia nevedia si istý obraz predstaviť o tom, čo a jako to bude vyzerat s nami teraz, keď tie beznáboženské novoty vojdú do života.

Vláda mámila kráľa, oklamala mnohých prostých s tým heslom, že jedine s týmito Bohu odporými novotinami sa môže pokoj založiť medzi rozličnými vierovyznániami Uhorska. Lenže aj seba oklamala. Neohrozený vodca národnej strany už sa vyslovil, že ešte tuhšie, jako do včulku bude hrmeť a bojovat v sneme proti vláde; ľudová strana ale po celej krajine

Kráľovské knieža Ladislav.

jej galibu robí. Do včulku sme sa proti vláde bránili; odvčulku ona sa musí proti nám brániť.

Že je mnoho násilenstva po celej krajine, že v mnohých srdcäch vre nespokojnosť s terajšími pomerami, že ľud hrozné farchy znaša, a predsa nenie na tom požeňnia, lebo tejto vláde nič nestačí, ani keby sa jej peniaze kotily; ba ešte i za zradcov vlasti vyhlasuje verných platiteľov dane, jestli sa svojho svedomia pri hlasovaní zrieknuť nechcú: toto sú všetko známe veci a smutné pravdy.

V takom položení teda celkom prirodzene a príhodne sa pýtame, čo máme teraz robiť?

S úprinnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiat široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Odpoveď je brániť sa, a všetko to urobiť, čo sa k tejto obrane požaduje.

Ľudovú stranu už máme po celej krajine prijatú a srdečno vitanú, ale ešte nenie celkom riadne, organične ustrojena. Ona ešte nevedela do veľku všimnutia hodné účinky preukázať.

Predsa ale nemusí ona dlho čakať, aby sa jej príležitosť poskytla, žeby ukázala, čo vedia jej prívrženci vyvíeť. Po dakoľko týždňov totižto budú obecne voľby. To bude tá prvá opravdivá bitka, v ktorej ľudová strana preukáže svoju silu proti falošnej svobodnomyseľnosti. Uvidíme, kde jako stojíme, uvidíme, či tí, ktorí sú dľa stavu a svedomia povolaní palit sa a viesť ľud i vo verejnom živote a v politických záležitostiach, či teda tí neboli daromní lenoši; či tie mnohé v novinách uverejnené články neboly marné. Jedným slovom tieto jasenné voľby budú zretedelným dôkazom toho, kde je ľud bez vodcov, a kde nenie na seba nechany; kde môže očakávať ľudová strana prospech, a kde jej nepripravili pôdu tí, ktorí sú žiadostivi kamarátstva bezbožníkov, ktorí viac stoja o o mammonstvo, jako o svoje svedomie.

Dobre si zapamätajte, že pečené holuby neletia do huby; výsledok nemôže byť dobrý, jestli nespĺníme svedomito to, čo nám cirkev a vlasť nakladá. Jedon alebo dvaja darmo pracujú; aj roztrhať sa môžu, jestli väčšina drichme a povedať si nedá. Daro sa my vystavujeme tupeniu, prenasledovaniu, keď práve tí, ktorých zastávame, sa ufahujú a nás podporovať nechcú.

Nás veriacich kresťanov v Uhorsku je moc; aby sme teda od menšiny vždy utlačení neboli: predovšetkým v obciach musíme mať verých svedomitých zastupiteľov. Každý občan musí sa presvedčiť, že od neho závisí budúcnosť a všetko. Lebo jako dom kto chce stavať, musí si začať od základu a nie od strechy: tak aj politické pomery kto chce na lepšie premeniť, nemôže si to od ministrov počať, lež od obecných výborníkov, ktorí v dnešnom čase väčším dielom sú taki, že spravia všetko, čo im slúžny, alebo notár radí, nemajú v sebe ani za náprstok neodvislosti.

Teda kresťani, ktorí ste ešte neni otrokami stoličných a krajinských sluhov, do radu sa; jako múr, tak držte spolu a protivte sa všetkému nahováraniu, všetkej násilnosti a vyhrážkam. Nehlasujte na tých, ktorých vám do obecného alebo stoličného výboru odporúča viceišpan, alebo notár: o tých môžete vedieť, že sa tak budú držať, ako nerozumné koniky: keď im notár rozkáže „hotta,“ pojdú na pravo, a keď ich okrične s „tíhí,“ skočia na ľavú stranu. Nehlasujte ani na tých, ktorí vravia, že sú do-

brí katolíci, v kostole ale ich nikdy nevidia, tým menej v sposedelnici.

Dobre si zapamätajte, že keby sa pri hocakých voľbách všetky kresťanské obce len raz dobre zachovaly, proti vláde postavily; hneď by bol obraz celej krajiny premenený; hneď by prefúkal celú krajinu duch kresťanský; hneď by sa učupili liberálcí a tak by tancovali, jako by im voličia hvizdali. Veru je už čas zo sna povstať. Je už čas nedať sa za nosom vodiť. Je už čas dľa presvedčenia a svedomia; a nie dľa podplácania a pijatiky sa chovať. Len tak sa tí môže, ľudu pomôcť, len tak môžeš lepšie časy očakávať; ponevác len v tomto páde môže tvoja ľudová strana k práporu víťazstva sa dostať. Hore sa teda do boja svedomitého. Nech žije ľud; nech žije ľudová strana. Nech je to jaká chce voľba, či v obci, či v stoličnici ači ablegátska, na žiaden spôsob nehlasuj na takého, ktorý nenie oduševneným prívržencom ľudovej strany. Znovu teda nech žije ľudová strana.

Cachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dobrý pastier. Nemeckí katolíci sa vyslovili, že prenasledovanie katolíctva v Uhorsku je besnejšie, jako to u nich bolo. A majú pravdu. Nenie toho prostriedku, ktorý by liberálcí neboli použili proti cirkve katolíckej. A to sa môže povedať nielen o Uhorsku, lež i o všetkých čiastkách a či krajinách, ktoré k Uhorsku patria. Tak na pr. biskup v Kőrösi má dve fary v Dalmácie, a predsa toľké prekážky mu do veľku navymýšľali, že ich do dnešného dňa nemôhol zaplniť. A k čomuže sa odhodlal ten hlavný pastier; asnaď, že zapre svoju prisahu a tie dve fary tak nechá? Nie, on nepatrí medzi Judášov. On opustil všetko stádo svoje a šol hľadať tie opustelé ubohé ovce, ktoré pastiera povzbažené boly; opustil biskupstvo a šol za farára ta, kde zlomyselný a tvrdohlavý liberalismus nedoprial duchovného otca ovečkám. Vláda mu nedovolila, aby i a tie dve fary poslal 2 uhorských kňazov; šol teda osobne tie fary riadiť, ponevác pro i nemu vláda nemá ani moci, ani chuti svoje zuby, jako vlk, vycerovať. Ejhľa dobrého pastiera! Nech ho Boh požehná, že v týchto ťažkých dňoch dal príklad, ako sa má apoštolský námesník chovať.

Voľba. Ponevác Huszár, ablegát okresu székvárošského zomrel, vládna strana chce štátneho tajomníka Ladislava Vöröša tam vyvoliť nechať.

Koloman Tisza vraj pôjde do V.-Varadína, kde sa vraj pochváli, ako napreduje v Uhorsku pohanstvo.

Len potajomne. Noviny „D. H.“ sa dozvedeli, že minister vnútra vydal nariadenie, aby nenútili násilne obce, žeby osobitné miestnosti daly pre štátne matriky. Dobré sú k tomu cieľu aj pisárne notárov, v ktorých ale pri sobášení rodina notára prítomná byť nesmie. — Nezadlho i to nariadi p. minister, že i v komore a v pivnici sa môžu matriky držať.

Komu je potrebná cirkevná politika? Že nikomu, poukazuje to aj tento nasledovania hodný príklad: Výbor mestečka Kys.-Novohomesta (trenčianska st.) bežiaceho roku dňa 15. septembra po obede o 3. hodine na žiadosť mnohých výborníkov tuže *mimomradne shromáždzenie* vydržať, kde svojemu notárovi ako od mesta platenému *zabázu* viesť civilné matriky a prevádzať civilné sobáše, jako aj svoj mestský dom k týmto spomenutým cieľom neprepustia, ba k útratám štátneho tohoto nového úradníka s ničím neprispeli! — Hľa, príklad k nasledovaniu!

Volebný okres ceglédský, ponevác gróf Gabriš Karolyi, židovsko-liberálny magnát zomrel, nebude si hlavu lámať, aby ablegáta dostal. Kalvíni sú vo väčšine, ktorý ani za celý svet by nehlasovali na opravdivého katolíka. Ľudová strana tam nemá výhľadu; leno ani sto kalvínov by sa nepovázilo na takého hlasovať. A predsa vraj kalvíni sú snášanliví — nech sa pán Boh zato požeňná. 7-ho septembra bola dohoda o tom, kto tam má vystúpiť; účastní boli jej tí najväčší nepriatelia ľudovej strany: Koššúth, Eötvös, Hentler, Adam Horváth; a títo páni sa tak titulovali, že vraj *ľudový kruh* sú oni. Keby oni ľudovým kruhom boli, vtedy by s ľudovou stranou držali. Samuel Molnar Františa Koššútha poprosil, aby vystúpil za ablegáta u nich. Koššúth ale, ponevác len veľmi ťažko vedel vzítazil v Tapolce, nemôže tej prosbe vyhovieť. To vraj len pri budúcej voľbe by sa mohlo stať. Väčšina chce teraz kalvinského kňaza Takáča, daktori ale si žiadajú fiškála Hegedúša. Voľba bude 18. sept.

Valné shromáždzenie

bude vydržiavať Ľudová strana v Ružomberku (Úptovská st.) 22. septembra. Bánffy so všetkými liberálmi si myslí, že keď tie novoty od 1. okt. do života vstúpia, všetky protivné stránky sa utiahnu do kúta. Ľudová strana nesloží zbroj, lež ďalej chce bojovať: to chceme dokázať s tým, keď na shromáždzenie valné ľudovej strany povoláme uctive všetkých neodvislých kresťanov, ktorí zásady od Krista pochádzajúce si vážia a svoju vieru utlačiť nedopustia.

Čím viac nás bude, tým dôraznejším dôkazom to bude toho, že nechceme po ceste liberálnej nesvedomitosti kráčať a že my si vážime svoje kresťanské náboženstvo. Len sa do radu, kresťania, bez ohľadu na vieru, reč a stav, a sídime sa v čím väčšom počte. Tam sa poshovárime a poradíme, jako si môžeme pomocť a zástavu ľudovej strany k víťazstvu doprovadiť?! Nech žije ľudová strana, nech žijú kotrí ju podporujú a na jej prvom valnom shromáždení sa ustanovia.

Osvedčenie sútrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámkou, že *urazil kráľa* vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všopecná katolícka mienka zajakala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecnstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jeden riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všopecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopu listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si uctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo nenechajú bez slova.

Prevelebný pán Redaktor!

Vo včulajšom svete, kde to všetko tak vyziera, jakoby pravda už dávno bola zomrela, nad odsúdením pravdu hlásajúceho p. Lepsényiho redaktora my, údovia živého svätého ruženca v Kysúckom-Novom meste, boľasti našej naď týmto veľkej inakším spôsobom výraz dať nemôžeme, jako keď duševnd naše oči k Rodičke Božej v smutných týchto časoch zdviháme a od Než pre tohoto nášeho drahého väzňa a vyznávača našej katolíckej drahej viery trpezlivosti a svätej milosti neustále žiadame. Nech je On i v tom žalári presvedčený, že na neho jako za vec našu svätú zmužilo bojujúceho pri našich modlitbách ustavične myslíme, ba, keby to nám možno bolo, kedykoľvek a ktorýkoľvek z nás s ne hotoví i trpkosti žalára miesto neho snášať! Nech milosť božia ho posilňuje a pred nepriateľmi zachraňuje — praje mu srdečne:

Spolok sv. Ruženca

v Kysúckom-Novom meste.

Prevelebný pán redaktor!

Vždy sa naši šlechetní mužovia, ktorí vďačne sa obetovali za dobrú vec. Už apoštolovia sa vyslovili, že za šťastie si považujú, že môžu za Krista trpeť. Aj pán Lepsényi trpí zato, že zásady Krista zastával, táto ckolnosť, nech mu osladí jeho smutné polozenie medzi štyrmi múrmi v žaliari: nech mu ale i to slúži k poteche, že milliony veriacích vzdýchajú každodenne k Nebeskému, aby mu to s nebeským i hojným zemským požehnaním odmenil. Táto spojená modlitba toľkých stotisícov musí mať svoj blahý výsledok. Pred Bohom i pred ľuďmi bude väčším pán Lepsényi, keď zo žaliara výnde, jako bol keď ta vošol.

V. Vrbovom, 10. septembra.

Čitatelia „Kresťana.“

Kresťan

Odpoveď je brániť sa, a všetko to urobiť, čo sa k tejto obrane požaduje.

Ľudovú stranu už máme po celej krajine prijatú a srdečno vítanú, ale ešte nie je celkom riadne, organične usstrojená. Ona ešte nevedela do veľku všimnutia hodné účinky preukázať.

Predsa ale nemusí ona dlho čakať, aby sa jej príležitosť poskytla, žeby ukázala, čo vedia jej prívrženci vyviešť. Po dakoľko týždňov totižto budú obecné voľby. To bude tá prvá opravdivá bitka, v ktorej ľudová strana preukáže svoju silu proti falošnej svobodnomyselnosti. Uvidíme, kde jako stojíme, uvidíme, či tí, ktorí sú dľa stavu a svedomia povolání páliť sa a viesť ľud i vo verejnom živote a v politických záležitostiach, či teda tí neboli daromní lenoši; či tie mnohé v novinách uverejnené články neboli marné. Jedným slovom tieto jasenné voľby budú zretedelným dôkazom toho, kde je ľud bez vodcov, a kde nie je na seba nechany; kde môže očakávať ľudová strana prospech, a kde jej nepripravili pôdu tí, ktorí sú žiadostiví kamarátstva bezbožníkov, ktorí viac stoja o mammonstvo, jako o svoje svedomie.

Dobre si zapamätajte, že pečené holuby neletia do huby; výsledok nemôže byť dobrý, jestli nesplníme svedomito to, čo nám cirkev a vlast nakladá. Jedon alebo dvaja darmo pracujú; aj roztrhať sa môžu, jestli väčšina drichme a povedať si nedá. Darom sa my vystavujeme tupeniu, prenasledovaniu, keď práve tí, ktorých zastávame, sa uťahujú a nás podporovať nechcú.

Nás veriacich kresťanov v Uhorsku je moc; aby sme teda od menšiny vždy utlačení neboli: predovšetkým v obciah musíme mať verných svedomitých zastupiteľov. Každý občan musí sa presvedčiť, že od neho závisí budúcnosť a všetko. Lebo jako dom kto chce stavať, musí si začať od základu a nie od strechy: tak aj politické pomery kto chce na lepšie premeniť, nemôže si to od ministrov počať, lež od obecných výborníkov, ktorí v dnešnom čase väčším dielom sú takí, že spravia všetko, čo im slúžny, alebo notár radí, nemajú v sebe ani za náprstok neodvislosti.

Teda kresťani, ktorí ste ešte neni otrokami stoličných a krajinských sluhov, do radu sa; jako múr, tak držte spolu a protivte sa všetkému nahováraniu, všetkej násilnosti a vyhrážkam. Nehlasujte na tých, ktorých vám do obecného alebo stoličného výboru odporúča viceišpan, alebo notár: o tých môžete vedieť, že sa tak budú držať, ako nerozumné koníky: keď im notár rozkáže „hotta,“ pojdú na pravo, a keď ich okrične s „tihí,“ skočia na ľavú stranu. Nehlasujte ani na tých, ktorí vravia, že sú do-

brí katolíci, v kostole ale ich nikdy nevidieť, tým menej v svedelnici.

Dobre si zapamätajte, že keby sa pri hockakých voľbách všetky kresťanské obce len raz dobre zachovaly, proti vláde postavily; hneď by bol obraz celej krajiny premenený; hneď by prefúkal celú krajinu duch kresťanský; hneď by sa učupili liberálci a tak by tancovali, jako by im voličia hvízdali. Veru je už čas zo sna povstať. Je už čas nedať sa za nosom vodiť. Je už čas dľa presvedčenia a svedomia; a nie dľa podplácania a pijatiky sa chovať. Len tak sa ti môže, ľudu odpomôcť, len tak môžeš lepšie časy očakávať; ponevác len v tomto páde môže tvoja *ľudová strana* k práporu víťazstva sa dostať. Hore sa teda do boja svedomitého. Nech žije ľud; nech žije ľudová strana. Nech je to jaká chce voľba, či v obci, či v stolici ači ablegátska, na žiadon spôsob nehlasuj na takého, ktorý nie je oduševneným prívržencom ľudovej strany. Znovu teda nech žije ľudová strana.

Cachtičan.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dobrý pastier. Nemeckí katolíci sa vyslovili, že prenasledovanie katolíctva v Uhorsku je besnejšie, jako to u nich bolo. A majú pravdu. Nenie toho prostriedku, ktorý by liberálci neboli použili proti cirkve katolíckej. A to sa môže povedať nielen o Uhorsku, lež i o všetkých čiastkách a či krajinách, ktoré k Uhorsku patria. Tak na pr. biskup v Kőrösi má dve fary v Dalmácie, a predsa toľké prekážky mu do veľku navymýšľali, že ich do dnešného dňa nemôhol zaplniť. A k čomuže sa odhodlal ten hlavný pastier; asnaď, že zapre svoju prisahu a tie dve fary tak nechá? Nie, on nepatrí medzi Judášov. On opustil všetko stádo svoje a šol hľadať tie opustelé ubohé ovce, ktoré pastiera povzba-vené boly; opustil biskupstvo a šol za farára ta, kde zlomyselný a tvrdohlavý liberalismus nedoprial duchovného otca ovečkám. Vláda mu nedovolila, aby i a tie dve fary poslal 2 uhorských kňazov; šol teda osobne tie fary riadiť, ponevác pro i nemu vláda nemá ani moci, ani chuti svoje zuby, jako vlk, vycerovať. Ejhľa dobrého pastiera! Nech ho Boh požehná, že v týchto ťažkých dňoch dal príklad, ako sa má apoštolský námestník chovať.

Voľba. Ponevác Huszár, ablegát okresu szék-várošského zomrel, vládna strana chce štátneho tajomníka Ladislava Vöröša tam vyvoliť nechať.

Koloman Tisza vraj pôjde do V.-Varadína, kde sa vraj pochváli, ako napreduje v Uhorsku pohánstvo.

Len potajomne. Noviny „D. H.“ sa dozvedeli, že minister vnútra vydal nariadenie, aby nenútili násilne obce, žeby osobitné miestnosti daly pre štátne matriky. Dobré sú k tomu cieľu aj pisárne notárov, v ktorých ale pri sobášení rodina notára prítomná byť nesmie. — Nezadlho i to nariadi p. minister, že i v komore a v pivnici sa môžu matriky držať.

Komu je potrebná cirkevná politika? Že nikomu, poukazuje to aj tento nasledovania hodný príklad: Výbor mestečka Kys.-Nového mesta (trenčianská st.) bežiacieho roku dňa 15. septembra po obede o 3. hodine na žiadosť mnohých výborníkov tuđe mimo-riadne shromáždenie vydržavať, kde svojému notárovi jako od mesta platenému zakážu viesť civilné matriky a prevádzať civilné sobáše, jako aj svoj mestský dom k týmto spomenutým cieľom neprepustia, ba k útratám štátneho tohoto nového úradníka s ničím neprispejú! — Hľa, príklad k nasledovaniu!

Volebný okres ceglédsky, ponevác gróf Gabriš Károlyi, židovsko-liberálny magnát zomrel, nebude si hlavu lamať, aby ablegáta dostal. Kalvíni sú vo väčšine, ktorý ani za celý svet by nehlasovali na opravdivého katolíka. Ľudová strana tam nemá výhľadu; lebo ani sto kalvínov by sa nepovázilo na takého hlasovať. A predsa vraj kalvíni sú snášanliví — nech ich pán Boh zato požehná. 7-ho septembra bola doháda o tom, kto tam má vystúpiť; účastní boli jej tí najväčší nepriatelia ľudovej strany: Koššúth, Eötvös, Hentaller, Adam Horváth; a títo páni sa tak titulovali, že vraj ľudový kruh sú oni. Keby oni ľudovým kruhom boli, vtedy by s ľudovou stranou dŕžali. Samuel Molnár Františa Koššútha poprosil, aby vystúpil za ablegáta u nich. Koššúth ale, ponevác len veľmi ťažko vedel zvíťaziť v Tapolce, nemôže tej prosbe vyhovieť. To vraj len pri budúcej volbe by sa mohlo stať. Väčšina chce teraz kalvínskeho kňaza Takáča, daktori ale si žiadajú fiškála Hegedúša. Volba bude 18. sept.

Valné shromáždenie

bude vydržiavať ľudová strana v Ružomberku (ľúptovská st.) 22. septembra. Bánffy so všetkými liberálmi si myslí, že keď tie novoty od 1. okt. do života vstúpia, všetky protivné stránky sa utiahnu do kúta. Ľudová strana nesloží zbroj, lež ďalej chce bojovať: to chceme dokázať s tým, keď na shromáždenie valné ľudovej strany povolávame úctive všetkých neodvislých kresťanov, ktorí zásady od Krista pochádzajúce si vážia a svoju vieru utlačiť nedopustia.

Čím viac nás bude, tým dôraznejším dôkazom to bude toho, že nechceme po ceste liberálnej nesvedomitosti kráčať a že my si vážime svoje kresťanské náboženstvo. Len sa do radu, kresťania, bez ohľadu na vieru, reč a stav, a sídime sa v čím väčšom počte. Tam sa poshovárime a poradíme, jako si môžeme pomôcť a zástavu ľudovej strany k víťazstvu doprovať?! Nech žije ľudová strana, nech žijú kotrí ju podpórujú a na jej prvom valnom shromáždeni sa ustanovia.

Osvedčenie sútrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámtkou, že *urazil kráľa* vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všôbecná katolícka mienka zajajkala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu proteštujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecnstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jeden riadok uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku jakožto dôkaz všôbecnej úcty, ale nedal ich verejnosti.

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopy listov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si uctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo ne- nechajú bez slova.

Prevelebný pán Redaktor!

Vo včulajšom svete, kde to všetko tak vyziera, jakoby pravda už dávno bola zomrela, nad odsúdením pravdu hlásajúceho p. Lepsényiho redaktora my, údovia živého svätého ruženca v Kysúckom-Novom meste, boľasti našej nad týmto veľkej inakším spôsobom výraz dať nemôžeme, jako keď duševnd naše oči k Rodičke Božej v smutných týchto časoch zdviháme a od Nej pre tohoto nášeho drahého väzňa a vyznávača našej katolíckej drahej viery trpezlivosti a svätej milosti neustále žiadame. Nech je On i v tom žalári presvedčený, že na neho jako za vec našu svätú zmužilo bojujúceho pri našich modlitbách ustavične myslíme, ba, keby to nám možno bolo, kedykoľvek a ktorýkoľvek z nás sme hotoví i trpkosti žalára miesto neho snášať! Nech milosť božia ho posilňuje a pred nepriateľmi zachraňuje — praje mu srdečne:

Spolok sv. Ruženca

v Kysúckom-Novom meste.

Prevelebný pán redaktor!

Vždy sa naši šlechtní mužovia, ktorí vďačne sa obetovali za dobrú vec. Už apoštolovia sa vyslovili, že za šťastie si považujú, že môžu za Krista trpeť. Aj pán Lepsényi trpí zato, že zásady Krista zastával, táto okolnosť, nech mu osladí jeho smutné polozenie medzi štyrmi múrmi v žaliari: nech mu ale i to slúži k poteche, že milliony veriacich vzdýchajú každodenne k Nebeskému, aby mu to s nebeským i hojným zemským požehnaním odmenil. Táto spojená modlitba toľkých stotisícov musí mať svoj blahý výsledok. Pred Bohom i pred ľuďmi bude väčším pán Lepsényi, keď zo žaliara výnde, jako bol keď ta vošol.

Vo Vrbovom, 10. septembra.

Čitateľa „Kresťana.“

K naším čitateľom!

Fšte niekoľko čísiel, a „Krešťan“ dokoná svoj jednoročný beh. Cez ťažkosti, ktoré každý začiatok so sebou donáša — vďaka, za horlivú podporu naším dobrodincom — šťastlivo sme prebrdli.

O tomto tedy je dosť toľko povedať, že i na budúce ostane takým.

Z mnohých strán sme obdržali vyzvanie, aby sme len ďalej kráčali v započatom smere, ale aby sme viacej sily priniesli do boja, že by sme tým skôr náš cieľ môhli dosiahnuť. To tak rozumejú, aby »Krešťan« budúce nie len raz vychádzal týždenne, lež i *raz i tri razy*.

Týmto naším dobrodincom len to môžeme odpovedať, že my sme hotoví na to, aby »Krešťan« vychádzal *tri krát*, len na to ich upozorňujeme, že priniesenie veľkej obety z našej stránky nemôžeme slúbiť.

Úplne pravdu majú tí, ktorí povzbudzujúc na to nás upozorňujú, že porád viacej katolíckych a ľudových kruhov sa utvára, že katolíctvo sa strojí, ľudová strana ale náramne rastie a tak i viacej pokrmu požaduje, než koľko jej jedon týždenný časopis poskytnúť môže. I na to nás upozorňujú, že medzi predplatiteľmi je mnoho kňazov a vzdelaných ľudí, ktorýchžto podpora poistila by časopis, chudobnému ale ľudu dosť by bol i ten len raz za týžden vychádzajúci časopis.

Nuž to je všetko pravda. Preto len to povedáme, že dôveru skladajúc v Beha *urobme prôbu*. Keď chceme, na každý pád sa podarí, veď to len na nás záleží.

Robíme tu tedy návrh.

Predplatky o 8—10 dní i tak sa musia započat, lebo meno *osemtisíc* predplatiteľov zapísať a pre nich obalku dať vytlačiť nemôže byť úlohou jedného alebo dvoch dní. A čím skôr niekto si vykoná predplatok, tým môže byť istejší, že zmätok s jeho novinami sa nestane; ačkoľvek všetko vykonáme, aby predplatky akokoľvek by sa hromadne hrnuly, tiež najdôkladnejšie, zaznačené boly.

Prosíme tedy dobreprajúcich nášeho časopisu, aby keď dostanú toto číslo za jeden týždeň alebo najviac za desať dní ráčili nám na vedomie dať: z ich obce na koľko takých odoberateľov by sme môhli rátať, ktorí by tri razy do týždňa žiadali tieto noviny a i hotoví by boli na ne predplatiť.

My potom o desať dní dáme na vedomie veľkému obecnstvu, či môže vychádzať »Krešťan« tri razy za týždeň.

Kto chce len raz v týždni dostávať „Krešťana“, ten ho bude mať celkom tak jako i dovčul; kto ale tri razy, ten ho dostane ešte i v útorok a vo štvrtok na jednom hárku.

Cena „Krešťana“,

keď trikrát za týždeň vychádzať bude, bola by na celý rok 6 zlatých, 3 zl. na pol roka a 1 zl. 50 kr. na štvrt roka.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novín: Mikuláš Lepšényi bohuzial bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať:

Illava: Pavel Bagin 1 zl., Julianna Bagin 50 kr. — Klukno: Tomáš Rihnavszky, Františ Hvizdoš, Juraj Podraczky, Adam Hvizdoš, Ján Groch po 50 kr., menšia sbierka 2 zl. 50 kr. — Csejthe: Ján Remenar, Josef Trebaticzky, Josef Vidoman, Štefan Lošonczy, Michal Trebaticzky, Josef Hanáth, Štefan Belák po 50 kr., Michal Opatovszky, Michal Gábor po 40 kr., menšia sbierka 4 zl. 32 kr. — Veľký-Sároš: Juraj Dobransky riditel Sv. P. Braterstva 1 zl. 20 kr., Julia Csirip, N. N. po 1 zl., Štefan Urban, Josef Levendofsky, Károly Dzurócsak, Štefan Csirip, Ján Papczun, Anna Zsigray, Éva Koses, Ladislav Hatala, Josef Kozaroczy po 50 kr. Julianna Urban 70 kr., Anna a Štefan Kopa 60 kr. Borbala Martinovič, Ladislav Vrabely po 40 kr. menšia sbierka 5 zl. 20 kr. — Szepeš-Köztvélyes: veleb. Béla Oravec 1 zl. — Német-Próna: veleb. Josef Wohland, Štefan Zeisel po 1 zl. — Z Horních-Opatoviec: Spolok Sv. Ruženca a III. rad Sv. Františka 2 zl. 20 kr. — Hont-Besenyő: Tomáš Banta, Ján Miškovic, Ján Greguš, Mária Daniš, Pavel Benko po 25 kr., a ostatní údovia Ruženského spolku 2 zl. 2 kr. — Nyitra-Udvarnok: Ján Veliczky, Katerina Kováč, Josef Škoda po 50 kr., Éva Surovi 60 kr. — Skicov: Josef a Mária Ralbovsky 1 zl. — Aba-Lehota: Štefan Burda 25 kr. — Egbel: Imrich Hurban a Ján Huchi 1 zl. 50 kr. — Tót-Megyer: sbierka Ružensky spolok 3 zl. 21 kr. — Hanusfalu: Katalin Palyik, Štefan Vanyó a Michal Kočiš dohromady zebrale 9 zl. 50 kr. — Čitatelia „Kreštana“ s obci Lieszkoviar (fil. fary Markušoskej) 6 zl. — Nyitra Bojna: Štefan Medek 75 kr., Ján Kuchanik 50 kr., menšia sbierka 75 kr. — Alšó-Korompa: Pavel Ernyei farár 60 kr., Michal Chyranranszky, Matej Bohniczky Štefan Gokora, po 50 kr., Mária Szloboda 1 zl. 20 kr., menšia sbierka 70 kr. — Nyiregyház: Josef Krssak 2 zl. — Gajar: Ján Szloboda 1 zl. — Z Veľkých-Šenkvicz: Strassifkar 50 kr. — Markušfalu: Ondrej Spirko 50 kr. — Nyitra-Ujlak: Ondrej Mego 50 kr., menšia sbierka 90 kr. — Nyitra: Josef Bárek 1 zl. — Igló: Štefan Muránszky 1 zl. — Z Mestečka: Josef Kuzma 50 kr. — Sedliacko-Dubova: Pavel Kuchar 1 zl. 50 kr., Ignác Omajsz, Spolok Braterstva, Josef Brtoš, Josef Huček po 1 zl., Ján Csolotka, st. Ján Jelenčík, Ondrej Slamka, Štefan Ollo, Josef Jančo, Ján Potoczky Hricek, Matej Kapitán po 50 kr., menšia sbierka 14 zl. 13 kr. — Dluha: Spolok 1 zl., Ján Matis, Josef Ašaj, Ján Kovačik, Ján Zostjak rychtár po 50 kr. menšia sbierka 18 zl. 56 kr. — Obec Horná-Lehota: 6 zl. 10 kr. — Baňská-Bystrica: Paulina Maszny, Anna Nemeč, Éva Seban, Ján Korenek, Josef Husár, Štefan Kmety, Josef Kováčik, Julianna Lojek, Anna Žapbka, Mária Baisz, vdova N. N., Julianna Plintovič, vdova N. N. po 50 kr., Magda Lojdl, Ján Kameniczky, Matej Grigely po 1 zl., menšia sbierka 2 zl. 45 kr. — Nová-Baňa: Spolok sv. Ruženca, Dr. Alexander Dianiška, Ján Longauer, Alžbeta Weber, Štefan a Josefina Prok po 1 zl., Eliáš Simlik, Štefánia Wagner, Ján Kalina, Ilona Pritž, Katarina Hóly, Mária Hóly, Anna Tencer, Mária Suchy, Susanna Tencer, Ignác Benč po 50 kr. menšia sbierka 2 zl. 94 kr. — Csejthe: Anna Zimmermann, Alfred Scherf po 1 zl., Michal Vido, Josef Fraňo, Rudolf a manželka Mária

Galbavy, Ján Kozsuch, Mária a Josef Zvonček, Šimon Tomkay, August Popelka po 50 kr., menšia sbierka 6 zl. 30 kr. — Egbel: Tomáš Hladik 50 kr. — Rovne: Františka Marčík 1 zl., Mária Mihalecz 50 kr. — Nyitra Lugo: vdova Jána Haramura, Michal Haramura, Josef Szlama, Ondrej Kurczina, Ondrej Dzsudzsák po 50 kr., N. N. 40 kr., menšia sbierka 50 kr. — Novémesto: Novomeský Ruženský Spolek 3 zlaté, família Jána Javorsky 5 zl., Juraj Šupka 1 zl. — Waidhofen dol. Rakuse: Josef Zaduban 1 zl., Alojs Baranek, Štefan Mikuš, Ján Roššon, Ján Žilovec, Josef Majstrik po 50 kr., Josef Kratkoruký, Anton Benak, po 20 kr., Ján Podhajszy 10 kr. — Waršava rodáci z Dlhopole (trenčianskej st.): Josef Holanik 3 zl., jeho učovia 2 zl., M. Duračík, Josef Tobačík po 1 zl., P. Buchcar, J. Konarik, J. Duračík po 50 kr., J. Machalik, M. Parajik, J. Minarik, K. Rojčík, M. Mician, J. Lacik po 20 kr., J. Muscik 40 kr., s pod Vysokej bývajúc Waršave: Anton Hranec, Gašpar Bednarik po 1 zl., J. Pakoš, J. Kajanek, M. Kocúr po 50 kr. — Rovné: Adam Kurucor 5 zl. — Belluš: Ján Hrchon 50 kr. — Szepeš-Almáš: vdova Katarina Schneider 1 zl., vdova Maria Misenda 30 kr. — Alšó-Sunyava: Josef Handlovič 1 zl. 50 kr. — Tyerchova: Štefan Meško 50 kr. — Bajmócz: Josef Tamaškovič, Štefan Pillarik po 1 zl., Štefan Wavrik, Mária Szvitok, Anna Jalaksa, Adam Matuska, Pavel Fabuss, Josef Fabián po 20 kr. — Prividza: Ján Tonheiser 1 zl. 50 kr. — Krupina: Ján Krajčík, Štefan Ponda, Josef Krajčík po 50 kr., menšia sbierka 1 zl. 35 kr. — Račišdorf: Pál Ivanič 1 zl., Matej Polakovič 50 kr. — Barš-Rudno: Lórinč Valko 50 kr. — Horní-Hřišoc: Ondrej Majerik 1 zl. 50 kr., Ján Spanik, Josef Badik, Peter Sako, Peter Kilian, Ondrej Kostek po 50 kr. — Dolní-Hřišoc: N. N. 50 kr. — Vág-Besztercze: Sándor Fajth, N. N., N. N., Josef Jurassek po 50 kr., menšia sbierka 2 zl. 45 kr. — Bisztricza: Jan Handlovsky, Genoveffa Jančovič, Ján Hudecz po 50 kr., menšia sbierka 1 zl. 10 kr. — N.-Szalatna: Matej Machay 1 zl. — Ujvaroška: Karol Klajman 50 kr. — Vöröšvár: Elias Šabik 1 zl. — Pozsony Szt. István: Ján Hlavatí 50 kr., Štefan, Josef 40 kr. — Bosácz: Ján Martiška, Juraj Uko, Ján Brezovák, ml. Josef Bezak, Josef Mahač, Josef Tinka, Béla Trčka, Martin Samak, Ján Kukuča, L. Gy., Martin Kaššovicz, Ján Kriví, Adam Kollár po 50 kr., G. F. 60 kr., menšia sbierka 1 zl. 65 kr. — Siladicze: sbierka Jakuba Tiffenbachera 2 zl. 50 kr. — Pusza-Födemeš: Vince Gécz 60 kr. — Prešov: Anton Szeman 1 zl., Ondrej Levendovszky 50 kr. — Horní-Štepano: Štefan Polacsik 1 zl. — Tvrdoššin: Ján Gessaj, Františ Kubalyák po 50 kr. — Bukovina: Anna Golyak, Katerina Bielansky st., ml. Katerina Bielansky, Ján Hosanyak, Josef Vaczlavjek po 50 kr. menšia sbierka 2 zl. 80 kr. — Nameszto: Anton Machay a manželka Mária 1 zl., Katerina Urbansky, Žofia Miskovčík, Josef Tylka po 50 kr., Anna Pancák 30 kr., Josef Ptačík, Anton Potkan, Matúš Murin, Mária Miskovčík, Mária Miklusica po 20 kr., menšia sbierka 45 kr. — Szepeš-Váralja: Károl Szlivkó 3 zl. 30 kr. — Radosócz: Ján Valla 50 kr. — Majthéna: Ján Krajcsovics, N. N. po 1 zl.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Smrť kráľovského kniežata Ladislava.

Rodostrom v Uhorsku panujúci zas prišiel o jednu útlu, šlechtnú a mladú halúzku. Jako vietor prudký ulomí krásnu hlavičku kvietka; tak povzbavila smrť života výborného mladíka kráľovského.

Mladý on bol, 16. júna mu minúlo dvadsať rokov. V 1875. r. sa narodil v Alčuthe. Jeho otec Josef je hlavným vodcom obrany uhorskej, on bol piatim dieťaťom svojej matky Klótildy. Brata má len jedného, menom Josefa-Augustina. On bol za vojaka obrany uhorskej vychovaný; veľmi smelým husárom bol on. Zkúšku vojenskú znamenito složil.

Tak milým bol, že hneď prvý obchod mu získal lásku každého človeka. Nábožnosť prenikla jeho celú bytnosť. V chráme radosť bola naňho sa pozreť.

Povinnosti svoje príkladne plnil. Pri príležitosti jedných cvičieb vojanských peškoval od Rábu až po Prešporek. Tak vedel svoje miesto znamenito zastať, že jednúc jeho otec keď sa o tom presvedčil, sošol s koňa obejmul ho a plakal od radosť.

Keď urlaub dostal, hneď pribehol ku svojim rodičom. Jeho sestričky ho mimoriadne milovaly a pozorne držaly ustá i uši, keď im zo svojej vojanskej zkušnosti vyprával.

Pred troma mesiacmi, keď slávili doma deň jeho narodenia, nikto by si nebol myslel, jakou neočakávanou smrťou opustí on po krátkom čase tento svet. O tejto smrti slyšte dakoľko slov.

Tretieho septembra telegrafovali jeho rodičom z Kiš-Jenó, že kniežatu kráľovskému Ladislavovi sa na polovke nešťastie prihodilo. Rodičia hneď na osobitnom vlaku pospiechaly ta. A jaké nešťastie to bolo?

Kráľ. knieža Ladislav strelil na divú kočku; poranil ju dôkladne, ona ale sa vtiahla do húšťa; on šol za ňou; keď už pri samej bol, ocerila naňho zuby a chcela mu do tváry skočiť. Nato on chytil flintu za rúfu a chce ju doraziť, len že vtedy kohút sa na haluzách natiahol, a celá rana mu vošla do stehna.

Lekári hneď boli pri ruke; sami nemysleli, žeby tá rana tak hrozne bola roztrhala kosť a mäso stehna. Na radu lekára učbára Júla Jannyho privolili rodičia, aby ich syn prenesený bol do Budapešte, do nemocnice červeného križa. To sa stalo 5. sept.

Matka jeho vo dne v noci zotrúvala pri svojom dieťatu, v susednej izbe sa usidlila.

Ešte v ten deň operoval mu lekár Janny tú nohu, a vytiahol z nej jedonásť kôstek. Pacient bol veľmi ticho cez celý čas, zakiaľ tá operácia trvala: cez poldruhej hodiny len to opätovoľ: Jaj však ma to bolí; pravda to nepotrva dlho. Ranu mu zaviazali, načo on zaspal.

Lekár si myslel, že choroba nebude mať žiadne zlé následky 6. septembra ale upadol do tuhej horúčky; ponevác ale cigárky fajčil a chutno jedol i shováral sa, nádej ich neopustila. Všade len to bolo slyšať, že polozenie jeho je jednaké; ponevác lekár zákázal iné chýry rozširovať.

Knieža ale s času na čas vždy horšie bolo. Predsa ale ani tie najväčšie boľasti nevedely z neho ani len jedon jaj vytiahnuť. — Lekári už vedeli, že jestli samá tvrdá príroda mladíka nepremôže to nebezpečenstvo, ich lieky už platnosti nemajú. Knieža mladé ešte vždy opätovoľo oslovujúc svojho sluhu: Pravda Jožko nezadlho vyzdraviem! Matka ale už vedela, že pomoci nie, a preto sa odvrátila, aby syn nevidel jej slzy. 6. sept. ale o 12 hodinách zostal on bez seba; v horúčke ustavične len poľoval. Po pol noci šla matka do susednej izby na odpočinok. Ráno už sa so smrťou pasoval. Nohy mu opuchly, tak že sám lekár sa našakal.

Pacient ale sa ponosoval, že náramne trpí; lekár videl, že len dakoľko hodin bude žiť. Vedela to už i matka. Otec ale o deviatich hodinách dorazil a hneď za nim jeho starší syn; obejmuli sa jedon druhého a tak nariekali nad svojim synom a bratom.

Kráľ. kňažna poslala pre pátra jezúitu Schäffera, ktorý o desiatej prišol, keď chorý už nikoho nepoznal; pod modlitbou k sebe prišol, vyspovedal sa a prijal sviatosti umierajúcich. V izbe ticho bolo všetci vzdychali k nebeskému, aby mu milostivý bol. Umierajúci už ani oči neotvoril; pot mu sedel na tvári. Tak to vyše hodiny trvalo. Zrazu silno chrkol; duša jeho vyletela pred súd Boží. Jedna mniška pristavila hneď na stene visiace hodiny, bolo 10 hodín aj 47 minút; tieže hodiny už viac ani nepojdú, na odpočinok ich dajú.

Kráľ. knieža Ladislav zomrel: jako hrom, tak srazil nás v hlavnom meste tento chýr. Mrtvoľa bude až do súdneho dňa v kaplnke palácu kráľovského v Budapešti spočívať.

Taká je tá smrť hrozná, nemilosrdná. Kráľ a žobrák, stavec a mladoch, zdravý i chorý jednaký je pred ňou. Nie to je hrozné, že umreme; ale to je ukrutné, keď tak zrázu neočakávanu sa na večnosť odoberieme.

Cachtičan.

BESEDNICA
Lahoda a odpor.

Jako snečná ranná zora
 Nádejou ma tešieva s hora;
 Jako lúbežny spev slávika
 Sladko sa duše mojej týka;
 Jako premilá ruže vôňa
 Rozkoš dýcha hojnú do mňa;
 Jako zephyra dotýkanie
 Prijemne na moju tvár vanie:
 Jak smierlivý zvuk organa
 Lúbežne účinkuje na mňa;
 Jak zvonov harmonické znenie
 Nepokoj odo mňa preč ženie;
 Jako modlitba srdce moje
 Milo unáša v krúhy Božie;
 Jako ja milujem verného
 Priateľa zo srdca celého;
 Jako ti milosrdní ľudia
 Úctu a lásku vo mne budia;
 Jako ľúbim človeka čnostného
 A vážim si dobročinného: —
 — Tak, ľa, nemôžem vystát muža,
 Čo sa vždy len v požitkoch hrúža;
 Takým spôsobom ani ženu
 Za márnivostou roztúženú;
 Zvady, sváry komuže uši
 Nerania, že až bôľno duši?
 Nemierné po statkoch sháňanie
 Budí vo mne poľutovanie,
 Aj zlorečenie sa mi rovne
 Protiví, jako duši škodné;
 Podobne lenivec v čas žiadny
 Veru mi nebýva vitarý;
 Alebo človek nedbanlivý
 Načo je na tom svete živý?
 A pyšnému človeku v skutku
 Ja nelúbim podávať ruku;
 A ešte v jakej oškľivosti;
 Je svodca čistej nevinnosti!
 Kto ale sužuje slabého:
 Horší je od zvera dravého.

K.

Tovaryš a matrikár.

III.

Bolo v nedeľu. — Z väže chrámu sv. Michala zvony zvaly kresťanov na nešpornú pobožnosť. Išli veriaci húfne sviatočne odiati. U Kálných vše sviatočne vyzieralo. Nikde ani prášku, ani pavučiny... ako by len hody byly... Majster po obede, dľa obyčaje predčítaval nečo z postily. Mal dnes i on mimoriadne čierny odev, ktorý mu sviatočný a vážny pohľad dodával. Za bočnou stenou však šuchot, buhot, lomoz a hlas mažiara oznamoval, že sa nejaká lahôdka pod zub doista chystá... Juraj a ti dvaja nám známi tovaryši zdáli sa uhadnúť význam toho, bo sa i usmievali, a na čítanie nevela pozorovali.

Františ sedel ako zarazený a vyzieral ako božie umučenie, ba sa i triasol na tele. On sa bol čosi dozvedel od Juraja, Juraj od majstrovej; a preto chcúť svoju škodoradosť Františovi dať pocítiť, idúce z chrámu asi takto ho seknúť: „Dnes nekomu na prázdno klopane, kto si na Dorotku a imanie Kálného chuť robil“... To ubohého Františa omráčilo, po prečítaní majstrovom, z ktorého ani jednej literky nevedel — odobral sa na svoje lôžisko, a zaryjúc tvár do duchni plakal.

— Majstrovi bolo čosi nápadného na ňom i nezanedbal ho vyhľadať, a až po dlhom hľadani vidí ho v takomto stave.

— „Čo ti je Františ môj?“

— „O pane otče — podvihnul hlavu Františ, ale pre slzy majstra nevidel — ja, — ja idem preč od vás...“

— „A čo sa ti už u nás neľúbi?“

— „Ach ľúbi — ba som vždy prosieval Boha, abych nemusel do smrti zanechať domu vášho, ale teraz —“

— „Nuš čož teraz — mluv!“

— „Teraz u nás jesto zmena, ktorú bych prežiť nemohol...“

— „Snáď len krov na nás nespadne?“

— „Ach čo len to, keby nebolo horšieho, vďačne bych sa dal s vami pochovať...“

— „I tak už len povedz“ — dorážal Kálný.

— „Však to vy dobre viete — pokračoval Františ, a nové slzy tiekly mu z očí — že Dorotku budete vydávať...“

— „A za koho že?“ — pýta sa otec, nevidac o ničom.“

„Ale nerobte sa takým nevedomým! Však pride Mudronček notár v sprievode radcu Kordoša Dorotku nahovárať...“

Pri slovách týchto Kálný z celej sily sa rozosmial. Teraz mu v hlave naráz svitlo... Spomnel si na jednanie ženino, nádhernejšie šatenie jej a dcéry no, zasľúbenie návštevy od radcu Kordoša, buchot za stenou, ďalej povedačka o dlhobách Mudrončeka v Budapešti atď... I neviem jak mu na um prišlo už i nám známe prislovie: „kto vysoko lezie, snadno sa však s haňbou dolu zvezie“ — a začal premýšľať.

Videl Františa ako človeka plného statočnosti, znal jeho obratnosť v remese, že jesto mravopočestný a pilný chlapik, bár ešte len 28 rokov má, bo on sa v 35 om ženil. I boly mu dnešnie námluvy tak milé ako myší trus v krúpkach, a robily mu mrzutost. Rýchle sa však vzpamätujúc, a na nečom sa rozhodnúť zdajúc, pri odchode od Františa mlúvil k nemu: Nebuď málomyselným blázenkom, a z domu nevychádzaj, abys bol mi pri ruke, bude-li zapotreby zajtra

sotrváš-li na svojom — budeš môcť s Pánom Bohom odjsť. . . .

L'ud práve vychádzal z chrámu, každý svoju stranou; dvaja čierni, v sviatočnom ruchu odiati, išli cestou ku Kálnymu. Známe ich. Po ceste Mudronček naučenie dával radcovi, ako má začať šturmu. Pri veľkých poklonách a mnohonásobnom pozdrave vošli naši známi do Kálných. Domáci pán javil dosť radosti nad šťastím návštevy a ponúkal miesta. Po predbežnom hovoroch o všedných veciach započal Kordoš bližšie sa k veci:

— „Milý majstre Kálný! ako ten čas plynie. . . . My sa ostarietvame — a mladí dorastajú. . . .“

— „Božia pravda, pane radco — mluvi Kálný a sotva mlieko mládeži na brade uschne, už myslí na vydaj. . . .“

Takejto povolnosti kandidát matrikálny neočakával, i kochal sa nádejou na dobrý lov.

— „Tvoja Dorotka je ver švárne dievča, prázna tiež nebude. . . . ta ver zaslúžila by dostať muža, ktorý vážnosti a úcty celého mesta požíva.“

— „Práve za takého bych ju rád vydal. . . . dodal majster s úsmevom.“

Mudronček bez mála chcel vyskočiť. . . .

— Keď by i predbežnej známosti chybovalo — pokračoval Kordoš — myslím, to by snáď len nemalo mať zasnenie?

— Práve nie som milovníkom dlhého tania — veť Kálný — však oko porozumie sebe zaraz.

Dlhôbky moje budú splatené, šeptal si Mudronček.

I ja tak myslím pane Kálný. Ponevác však k platnému zasneniu štyr osôb potrebné jesto, totiž: dva svedkovia a potom ženicha s nevestou, — musíme napred, kto nám chybuje, privolať. . . .

Mudrončekovi srdco hlasite klopolo, musel rukou chytiť sa v tú stranu, aby nevyskočilo. . . .

Tu však Kálný odchytil bočné dvere, kde matka s dcérou na postriežke boly — a žiadno slovičko mimo ucha ujst nemohlo — a vstúpily dnu svečne oblečené, naškrobené jedna nad druhou. Matka zdála sa i uplakanou byť, dcéra Dorotka červenela sa stydlivosťou. Zatým Kálný vykročil na málo von, a doviedol k nemalému podiveniu Františa, ako štvrtú chybujúcu osobu.

Čo asi robí Mudronček?

Kálný postavil Františa k sebe v pravo Dorotku v ľavo, a mluvil povýšeným hlasom: Tohto mladíka poznal som behom 8 rokov čo človeka v každom ohľade dokonaleho, statočného, — pri ňom shledal som všetky tie čnosti, ktoré k šťastnému manželstvu nevyhnutelne potrebné sú. . . . Viem, že i Dorotka jest mu naklonenou, a preto zasnenujem ich, a žehnám požehnaním otcovským. . . . Jest mi veľmo mi'lo, že tak vzácnych svedkov dostalo sa mi neočakávane ako pán radný Kordoš, a kandidát matrikálny p. Mudronček, ktorý i tak úradne povinný jest tento mladý pár do knihy zapísať. . . . Ale — — — hľa! — — — hľa! — — — kam že asi sa podel pan kandidát matrikálny, veď sa ztratil ako by len ten gáfor, i zdá sa, že len smrad po ňom zostal. . . . ha ha ha! dajú sa do smiechu Kálný.

Pán Kordoš celý udivený tiež, nemohol iné činiť, ako mladému páru dobrorečiť dokladajúc: «a ver že je to takto i lepšie». . . . Manželka jeho podobne vytriezvila, bo i ona Františa voždy rada mala, iba v poslednom čase náhodne počala sa bola klátiť.

Stôl sa prestrel, a prichyšané veci pre Mudron-

čka minuly sa v dobrom rozmare a veselom shovore. . . .

Vo fašiangy boly ohlášky a v pondeli pred Hromnicami oddávky. I išiel náš párik do pisárne Mudrončekom začmudenej, celkom vo všednom rúchu, ako len na ulicu sa chodieval vo všednom dni — a dali sa zapísať. Od dvoch minút ďalej tam neboli, bo kandidát Mudronček vidiac sa byť olúpeným o tak tučnú husku, ako on bohaté paničky mešťanov nazýval — málo slov k ním premluvil. . . .

V druhý však to deň sviatočne vyobliekani a s požehnaním rodičov svojich vystrojení s pobožným duchom kráčali pred oltár Pána, a dali sa od námestníka cirkve medzi modlitbami a žehnaním dľa obrádov kat. cirkve sosobášif, a vrúčne prosili Boha, aby im v tomto závažnom stave svojej milosti udelif ráčil, aby celý život blažení a spokojní zastávali. . . . A boli aj šťastiví.

Františovi sa stav nezmenil, zostal starším tovaryšom, a teprv po smrti svokra stal sa majstrom, dotiaľ 1/3 berúc z čistého výrobku. Bol blaženým, všetcia mu toho priali až na Juraja, ktorý ho nenavidel a odišiel z dielny Kálného preč.

No, a takto už bych povedku bol dokonal. . . .

— „Ešte nie!“ — „ešte nie!“ — chceme veď, kam asi prišiel Mudronček! — Bože, aby len k nám neprišiel!“ — takto slyším volať zvlášť milé naše paničky, milé to čitateľky. . . .

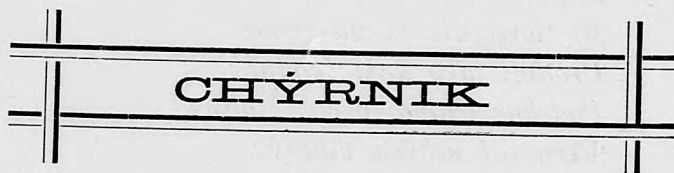
No, čo musím, to i rada urobím, abych na seba hnev týchto vzácnych čitateľiek neuvallil. . . .

Barach Mudrončekovi od tej doby nedarilo sa najlepšie. . . . Hovorila, že i viacej košíkov bol dostal. Bol totiž uvržen v posmech, utrpel na cti a vážnosti. Veritelia z Budapešti — nemohúc dočkať sa vyrovnania — obrátili sa na úrad mesta Napredova a žiadali vyplátenie dlžob, abo jeho osobu. Chuďakovi nepozostávalo mu iného, ako — dať sa do ňoh. — I zmiznul jednej noci po 8 mesiacoch prijdenia, mimo nazdania úradu, a nenechal inej pamiatky po sebe, iba v matrike plno chyb, a v notárskych aktách samé machlaniny. . . . L'udia v húfch stáli na ulici, i preriekol ktosi: Chudiak, ešte sa len zrodil, už aj zomrel.“ — Ale jedon tlstejší hlas zdá sa že Kálného — odvetil:

„Nech mu vetor nohy kláti!“

— „Uslyš pán Boh!“ — volali mnohí so smiechom.

Jani.

Prosba. Ponevác prvý ročník s niekoľkými číslami zavreme a na druhý ročník predplatok otvoríme, úctive prosíme všetkých tých ktorí svoje predplatky ešte posávad nevyrovnali aby svojej povinnosti v tomto ohľade zadosť učinif ráčili, jestli možno s obratom pošty, lebo ináč budeme prinútení tie predplatky nevyrovnané cestou poštových poverení sobrať s úctou

Vydavateľstvo „Kreštana.“

— **Kráľ 8-ho septembra** o 6 hodine 45 minútach večer na osobitnom dvornom vlaku cestoval z Viedne do Štettinu na nemecké vojenské cvičby. V sprievode kráľa sú: gróf Paar a Bolfras hlavní vojanskí pomocníci, Tengler a St. Quentin kridelní pomocníci, gróf Hülsen-Keesler, plukovník Potiorek, podplukovník Sprocher, poručík Dittl strážny dôstojník, Pápay triedny správca a Klaudy dvorný radca.

— **Kráľa čakajú do Zenty.** Jako zo Zenty sa oznamuje, ustanovili už do podrobná, jako prijmu kráľa. Na stanici a v schodňovej Eugenovho hostinca dievčatá biele oblečené budú stáť v dvoch radoch, ktoré kvety budú sypať pred kráľom. Na Eugenovom ostrove už založili základ toho pomníka, ktorý označuje miesto bitky, v tento týždeň postavia ten sto metrových centov ťažký kameň na pamiatku, na ktorý z bronzu uliate vojenské odznaky upevnia.

— **Horlivosť sa rozmáha.** Čím viacej sa usiluje liberalismus kaziť ľud a jeho mravy, tým viacej sa rozmáha horlivosť medzi jednotlivými. Príklad na to máme vo Sv. Benediku, kde za krátky čas dve nábožne ženy Helena Riboš a Anna Valezy postavily sochy bl. Panny a Matky Božej Márie so značnými útratami. Horlivý tamejší pán farár Haiczl vedie sebe sverený ľud verne po dobrej ceste; v krátkom čase utvorila sa tam i ľudová strana. Ovšem tak by mali všetci horlíť.

— **Revisiu zákonov podľa svojej vôle prekonnávajúci hlavný slúžny.** Z Kysúckého-Nového mesta nám sdelujú, že tamajší chudý hlavný slúžny je tak veľky priateľ židov, že k volí im aj zákony podľa svojej vôle natáha, ani čert kožu, keď už nemá kde hriechy písať. To urobil so 110. §-om článku XIV. roku 1876. doneseného zákona, kde zreteľne stojí, že mrtvola, jestli není pád cholery, alebo inákej chytľavej a nebezpečnej nemoce, pred 48. hodinami pochovať je prísno zakázano. Dňa 30. augusta, totižto v piatok, zomrela tu u nás o z. hodine ráno Samuela Langa žena. Pán miestny doktor jako mrtvých obzerač, ktorý je sám tiež obrezanec, cedulu vystovil a deň pochovania na 1-ho septembra ráno, totižto na nedelu, jako to sa pred viac svedkami v jednom hostinci povedal, podľa zákona určil. Hlavný ale slúžny, aby zákon židovský žiadnu štrbinu netrpel, podľa ktorého mrtvola v dome cez šábes ležať nesmie, už sám pán Boh vie, z jakej príčiny, to len on vie a židia najlepšie, lebo doktor, ktorému jedine patrí toto porúčiť, sám nevie, ináč by nebol tu cedulu tak vystavil, dovolil, aby v ten istý deň, kedy ta židovka umrela, hneď po oteďe sa pochovať mohla, čo i v skutku sa tak aj stalo. Povedte mi už včul, ktorý je z týchto väšši žid, či ten, ktorý zákon, jako sa na jedného vlastenca sluší, zachováva, alebo ktorý ani 10 hodin nenechá mrtvolu ležať, lež k vôli židom si podľa svojej vôle urobi? A potom, ktorí je z nich väšši vlastenec, hádajme?!

— **Škandál v gymnásiume žilinskom.** Kat. peniazmi vystavené toto gymnásium toľko smradúchov prijalo do prvej triedy, že ztadiť vyššie dvadsať katolíckych žiakov je vytvorené. Medzi nimi aj štyri sirotky biskupského sirotského domu. Prvý zápis padol na nedeľu, čo veľmi dľa srsti bolo obrezancom. Na druhý deň, ponevác ich už 68 bolo prijatých, medzi ktorými 45 židov a len 23 katolíkov — už nebolo prístupu k zápisu. Správca telegrafične sa pýtal ministra, či môže ešte jednu izbu otvorit čo triedu prvú, ale nedostal doposiaľ odpovede. Veľké pohoršenie panuje v meste, ponevác skoro sami žilincania sú vytvorení.

— **Veľký požiar** zúril 1-ho sept. po poludni v obci Vaďovcäch (Nitr. st.) blízko chrámu a fari katolíckej, ktorý za 1 hodinu 15 chalup a iné gazdovské budovy na popol obrátil. Vo veľkej suchote tak rýchlo sa zmáhal, že ani dobytok neboli v s'a.e ochrániť, tak tri kusy rožného dobytku a ošipané sa podusily. Príčina požiaru je nepozornosť pri topení masla.

— **Povstanie pri stavbe jednej železnice.** Z Levoče nám pišu, že proti Sigmundovi Koruhauser podujateľovito železnice, ktorá sa má stavať ku čirbánskemu jazeru z pomedzi robotníkov pri stave železnice zamesknonych viacej než 100 povstalo, lebo podujateľ nechcel robotníkom vyjednanú mzdu vyplatiť. Važeckej žandarmerii ktorá zakročila, podarilo sa zas poriadok napraciť medzi robotníkmi a podujateľom.

— **Popíchali ho vojáci.** Noviny „Egri Ujšág“ pišu: Ludvik Csillag roľník to z Jágru pred mesiacom na ráz ostal z'e a zomrel. Už ho i pochovali de po pohrabe napadla polícii tá nenádalá smrť a započala vyšetrovať. Vyšlo navrch, že Ludvika Csillagoša tak z počiatku júla traja neznami vojáci veľmi zbili, preto súdna slolica nariadila ho vykopať. Na temene mrtvoly našli viacej pichnutých rán, ktoré pravde podobne boly príčinou jeho smrti. Policia odovila veliteľstvo 60-ho pechotného pluku, aby vyskumalo činiteľov a toto v skutku ich aj vynošlo v osobe Štefana Hegeďuš kaprála, Antona Ambruš a Jóna Kelemen. Tých Troch vojakov odvedli ku vojanskému súdu.

— **Útoky s pumou v Parizi.** Není dňa bez pumy. Z Parizu sa tolegrafuje, že jedon úradný sluha 8-ho sept. na parkone okna jedneho domu blízko popicie našiel jednu niklovu pumu z ktorej jeden do polovic zhorený knôt trčal. Pumu nesli do mestského lučbárskeho úradu.

— **Vražela v Eseku.** Z Eseku sa oznamuje chýr o jednej vražde. Stanislav Požgay pomocník to na odpočinku, sto ročný stavec nožom preklal Jána Suzeckeho krajčirského to tovaryša, Vjednom dome bývali a porád sa vadili. Obydvaja ľúbili piť a keď sa podkurážili, 3-ho augusta ráno zas sa povadili, len Požgay išiel na policiu s tým, aby kapitán urobil poriadok. Starého človeka odpravili, lebo kapitán (nebol v úrade Požgai sa obrátil domou kde zas sa chytil do Suzeckeho a prišiel do takej vzteklosti, že chytil jeden veľký kuchynský nôž a dva kráľ súril ho až po rukoväť do tela svojho nepriateľa. Suzecky sklesol. Potom Požgay poutieral nôž od krvi a kráľ s nim doháň, zapálil si na cigarku a zas išiel na policiu rozpovedať, čo vykonal. Toho zo ročného poručika sto, tak sa zdá, že je pomatený na rozum. Ten nešťastlivý krajčir o tri hodiny skonol.

— **Rozohnaté socialistické shromaždenie.** Socialisti 8-ho sept. predpoludním o 10. hodine vydržovali shromaždenie v „Národnej záhrade“ v Damjaničovej ulici. Predmetom shromaždenia malo byť podľa denného poriadku: *jako zachádzajú s robotníkmi?* Na túto predloženú otázku socialistickí rečníci odpovedali tým, že kliali vlastenectvo, zámožnú triedu, a vrchnosti. Ludvik Tóth námestník kapitána v VII. okrese viac kráľ pretrhol a napomenul rečníkov. Predseda a notár shromaždenia ku veľkej zábave prítomných sa povadili a málo chýbalo, že si padli jeden druhému do vlasov. Jedon na štyri mesiace do väzenia odsúdený socialistický roznášač novín potom tak vyzývave započal rečníť, že zastupiteľ policie predsedu oslovil, aby rečníkovi nedovolil rečníť. Predseda na miesto

toho započal odsúdeného rozširovateľa novín zvelebovať a jako zásluhu oslavoval jeho vinu, na čo potom polícia shromaždenie rozohnala. Veľkým krikom a kliatbou odpovedali na to shromaždení, ktorí na veľký spôsob chceli pokračovať tej neďefnej zábave. Potom jedno oddelenie policistov vošlo do Národnej záhrady a nezbedných rozohnalo.

— **Nešťastie na železnici.** Viedensko-bodenbachský rýchlovlak, jako sa z Prahy telegrafuje, 8-ho sept. prišiel do Prahy o päť hodín neskoršie. Príčinou toho bolo to, že v Chocene na stanici pri vchode do tunelu jedna mašina tri vozne tiskajúca srazila sa s jedným nákladným vlakom, ktorý sa práve vtedy pohol, následkom čeho nákladný vlak prešiel na iné kolajnice, ale posledný vozeň ešte nebol opustil predošlé kalajnice. Mašiny sa pokazily, tri vozne sa dolámaly, dva sa vyklzly. A vtedy bol mal prísť rýchlovlak z Viedne, ktorému nákladný vlak práve slobodnou urobil cestu. Na šťastie jedon úradník mal ešte toľko času, že môhol označujúcu tabuľku na postanie napraviť. Vodič rušňa zbadal ten znak a bezprostredne pred tvárou nešťastia podarilo sa zastaviť vlak. Päť hodín potrebovali, pokým cestu môhli do poriadku priviesť a rýchlovlak sa môhol pohnúť.

— **Národná robotnícka stránka proti socializmom.** Národná robotnícka stránka uverejnila ohlas k robotníkom Uhorska, v ktorom vystupuje proti socialistickej medzinárodnej stránke a odporúča ku prijatiu svoj program. Ohlas hovorí, že vodcovia socialistov zvučnými výrazmi podporujú jedine svoj vlastný blahobyť. Socialistická stránka, že je len na škodu robotníckej triede v Uhorsku. Oproti tomu ale že cieľom národnej robotníckej stránky je popraviť hmotnú i duchovnú polohu robotníkov a postupne vybojovať zákonitým spôsobom, vo vlasteneckom smere, v národnom duchu polepšenie stavu robotníckeho. Že chce neodvislosť dokázať v každej robotníckej otázke, aby tá pripasť, ktorá jestvuje medzi kapitálom a prácou, čím skôr prestala, aby oprotivy medzi záujmami robotníka a robotu dávajúceho pokojnou, zákonnitou cestou čím skorej vyrovnané byly.

— **Sedliak millionár.** Onehdy umrel vo Veľkej Kikinde jeden sedliak menom Gabriel Budišin, ktorý za celý svoj život v jednoduchom sedliackom ruchu chodil a po smrti skoro jeden million zlatých nechal po sebe. Tento veľký majatok nadobudnul pracou svojich vlastných rúk.

— **Upovedomenie.** *L'udová strana* v Budaqešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednu pisareň* otvorila. a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecnstvo sa vyzýva, aby túto *pisareň* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novín, ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnu službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydllo i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

DOPISY.

Kysúcke-Novémesto, dňa 1-ho septembra 1895.

Vysokoctený pán redaktor!

U nás tu poverčiví ľudia hovorievajú, že deň prvého septembra je jedon z tých najnešťastlivejších v celom roku, a veru takýmto sa on dokázal i pre liberálcov v Kysúckom-Novommeste. — Na deň tento práve nedefa padla, pán kaplán má kážeň, po službách božích veľkých húfami išiel svet z chrámu božieho; naráz mestský sluha udre na bubeň, mešťanstvo a okolití sedliackovia zastanú, zvedaví súc, čo to bude zas nového; mestský sluha ale zrak svoj po zástupe vážno nosiac len ďalej chladnokrvne trepe na bubeň, jakoby už i on chcel s tým dať na vedomie, že čosi vážneho sa bude oznamovať, konečne i sám zunuje hlas neprijemný bubňa, prestane bubnovať, vyfahne z kabáta pismo ani plachta veľké, odkašle si, po zástupe sa vážno popoziera, ani čo by chcel im povedať, od včulku už my sme vaší kňazi a vám takto budeme kázavať, pretre si oči a čítá: „Dáva sa všetkým pánom mešťanom a okolitým všetkým obyvateľom na známosť, že počnúc od 1-ho oktobra roku bežiacého všetkie pády narodenia a smrti musia byť oznámené u správcu štátnej matriky a preto dnes po obede o druhej hodine na mestskom dome bude sa vyučovanie vydržiavať ohľadom zápisu do civilných matrik, ohľadom povinnosti oznámenia narodených detí, jako aj pokuty peňažitej až do 600 korún, preto všetci občania sa vyzývajú, aby sa tam v čim väčšom počte neomilne dostavili!“

Prítomní mnohí už v prostried oznámovania netrepezlivosti svojej všelijakým spôsobom znak dali, ostatní ale po dokončení všetkého «Podme preč, podme domov,» kričali, «čo nás tam po liberálcach, čo si navarili, nech si to včul aj zedia, my sme práve včul nášeho pána kaplána počúvali, takých civilných kaplánov veru my nebudeme počúvať — nikdy!» — A v skutku za niekoľko minút riedkavosť bola mužského videť na ringu, tak sa ten veľký zástup rozíšol.

Konečne prišla i tá očakávaná druhá hodina po obede. Pán rychtár mestský jako predposol tých nových civilných kňazov, čo v pisárni len v uhorskej reči budú nás sobášif, s pismami všelijakej farby pod pazuchou kráčal krokom vážnym na určené miesto usmievajúc sa, jakoby si myslel: Budem ja dnes pánom, môže mi aj ten kaplán závideť, väčší zástup bude mňa počúvať, jako jeho dnes v kostole, ale musím to pomály a vážno čítať, aby som na nás liberálcov hanbu neprinesol, tu i tu sa aj vážno po nich pozriem, aj s tým im dám na vedomie, že my sme včul už páni, previedli sme, čo sme chceli, ich povinnosťou je len platiť a nás poslúchať; — ba veru môžno, že aj kaplán prinde mňa počúvať, to by bolo dobre, aspoň vážno sa na neho pozriem, však on už aj z toho bude vedeť a cítiť, čím sme už my liberálci a jakú moc máme!

— Hadám v takýchto myšlienkách pohrúžený, prešiel náš pán rychtár cez mesto, až sa našiel pred mestským domom. Pozre sa hore, vynde vážno po schodoch, otvorí dvere a hľa! — jaká to prekvapenosť, keď nikoho tam nenašiel. Myslí si však prindú a preto pred seba položiač pisma, sadnul si za stól a

čaká. Na to prinde mestský sluha a aj on sa srazil, keď okrem rychtára a jedného radného nikoho iného tam nenašiel. „Nech idú z domu do domu“ — ozval sa rozkazujúci hlas rychtára — «nech im prísno naložia, aby sem hneď prišli počúvať, však len tým stenám nebudem čítať!» — „No dobre, pán rychtár, už idem!“ — Na to sluha vezme klobúk a z domu do domu verbuje mešťanov na mestský dom — lenže dnes nie len pre poverčivý ľud, ale aj pre liberálcov je nešťastlivý deň, márne je jeho unovanie, na lep sa mu nikto lapiť nechce. Konečne zapotený a ztrápený ide na mestský dom a uctive meľduj: Pán rychtár, pochodil som už skoro celé mesto, lenže nikto nechce ísť sem, ba všetci im odkazujú toto: aby povolali čím prv výbor, kde im a pánu notárovi zakázu, aby matriky viedli a civilno sobášili. . . Že oni a pán notár sú od mesta platený, teda len mesto má s nimi čo rozkazovať, nie ale štát. Nech si štát vymenuje, ale aj platí svojich matrikárov a civilných kňazov, my ich platit nemáme z čoho, ani mestský dom, ktorý je naša vlastnosť, neprepustíme pre matriky a sobáše. Matriky nám do včulka naši kňazi za darmo a svedomito viedli, nech predstúpi pred výbor, jestli kto má niečo proti svedomitému vedeniu matrik nášho pána farára, my inšie a najmä od nás platené nepotrebujeme.

Na slová tieto rychtár sa zarmútil, nič nehovoril, stál hore, vzal si klobúk do ruky, papiere pod pazuchu — a navrátil sa so sklopenými očami domov, po ceste si zaiste myslel: veru títo nežartujú, musím byť obozretný, veru ja len od mešťanstva závisím, a nie od iného! . . .

Liberálci sú pre toto sronení, lebo včul vidia, že mešťanstvo a okolití sedliaci veru nešpasujú! — Nuž, povedzte-že mi teraz, páni liberálci, komu-že sú potrebné tie matriky a civilné sobáše, keď ste pred rokom tak ohavne za ne robili a si včul neprestajno za ich do života vovedenie tak sa namáhate!? — Či ešte aj včul ste slepi? . . . Dá Boh, že o nedlho sa vám tiež oči otvoria, nám sa už otvorily, my vás už cez čisté sklo vidíme! . . .

Mešťania a okolití sedliaci.

Poznajme sa!

V týchto, pre nás katolíkov smutných časoch žiadúcnou by bolo, aby všetci kresťania spojenými silami zmužile sa postavili oproti nášmu spoločnému nepriateľovi, liberalismu. Jestli sa dobre rozpamätám, k tomu oslovení boli v našom milom „Kresťanovi“ zvláštne slovenskí evanjelici. S radosťou som čítal z času na čas od evanjelikov písané a v „Kresťanovi“ sdelené články, mysliac, že pri vydobývaní našich svätých práv pomocnú nam poskytnú ruku. V tejto mienke mojej ešte viac som bôl poistený, keď na našich válnych katolíckych, shromáždeniach účasť brali i evanjelickí «farári». Tak n. pr. na shromáždení Nitrianskom bol prítomný p. Alexander Trokan „farár“ kostolnánsky, (Nitr. st. okres Miavský.) ktorý pri spoločnej večere, i zdravicu povedal, na zdar katolíkov privolával. Ktoby ho nebol považoval za spalubojovníka nášho, za bojovníka zásad kresťanských?

No ale poznajme sa! Kostolnánska natárska stanica sa uprážnila, na ktorú medzi mnohými sa hlásil N. Markovics ešte mladý a základne cvičený pomocník notára Miavského. V šobecne známo je, že veľku väčšinu obyvateľov obiec k notariatu Kostolnánskému patriacích tvoria evanjelici. Výbory obiec

súhlasne chceli vyvolať za notára už spomenutého Markoviča, ačkoľvek je katolík. Len p. Alexander Trokan považuje vieru katolícku za príčinu katolíka neschopným za notára činiacu.

Ten p. Trokan, ktorý sa vystatuje a chvastá svojou náboženskou snášanlivosťou, tým kortešuje oproti Markovičovi, že vraj „vy luteráni jakoby ste to môhli trpeť aby katolík vaše matriky viedol keď celá jeho tvárnosť i tak je židovská“. A predsa len my katolíci sme neznášanlivi. Poznajme sa už!!

Spectator.

Kysúcke-Novemesto, dňa 5-ho septembra, 1865.

Uprimné slovo z Kysúckého-Nového mesta k všetkým pánom katolíkom v trencianskej stolici.

Známo je vám, drahí naši bratia a sestry v Kristu, že dňa 1-ho októbra roku bežiacého vláda do života — jestli bude potreba i násilným spôsobom — uvedie tie zákony, ktoré našu svätú vieru nesmierno urážajú a proti ktorým sme do včulka bojovali a ani bojovať neprestaneme, lebo „revisiu“ to jest znovupretrias nie zákonov týchto spojenými silami hlasno žiadať budeme.

Ponevác ale len tak z ďaleka nám do uší pršlo, či je v skutku niečo vo veci, to skúsovať neideme, že náš pán hlavný župán, ktorý — jako vám je už z novin známo — po našej krajine tak málo obsiahol pri hlasovaní dôvery po stolicách Bánffy-mu za obrázenie nášého apoštolského nunciusa, keď takto nič nedocielil, zas inakším spôsobom zamýšľa k masnejším hrncom prísť a do lásky vlády sa hlbšej zaryť. Tak očúvame, nevieme síce či je pravda, že má všetkým služnovským uradom nariadiť, aby dňa prvého októbra na slávu vlády, ktorá zákony toto s veľkými ťažkosťami prekonala, po mestách a dedinách illuminaáciu rozkázali. My, kysúcnovomešťania, sme všetci odhodlani, jestli takýto rozkaz v skutku prinde, vieru našu katolícku zákonami tymito veľmi napadnutú a tupenú s tým vyznať, že rozkaz tento spoločne nespĺnime, Judášmi našej viery nebudeme, lebo už tu je svrchovaný čas, aby sme vieru našu utlačenú a hanenú verejne vyznávali!

Zaiste i vy, drahí naši ostatní bratia a sestry v Kristu, príklad náš chatrný nasledovať nezameškáte! . . . Keď vám toto na vedomie dávame, so srdečným pozdravom sa vám značime:

Katolíci v Kysúckom-Novom meste.

Keď som prečítal «Kresťana» a v ňom i tie dopisy, pomyslel som si, že bych i ja mal už raz voľačo napísať, čo včul chcem uskutočniť, k čomu mňa najviac to povzbudzuje, že z našej dost veľkej farnosti som tu ešte nečítal. Aby ale čitatelia „Kresťana“ vedeli že aj u nás kvitne čítanie týchto milých novin, to im tým dokážem, že do našej farnosti chodí „Kresťan“ v 90 číslach, a ovocie už tiež hojne preukazuje. Keď toto píšem sam si vzdychám, o Bože! jak si dobrý, že si nám dal «Kresťana», lebo vskutku mnohí, ktorí si mysleli že noviny a knihy sú len pre pánov, včul sú usilovní čitatelia „Kresťana“, ktorý nás zvláštne kto mu poučuje, aby sme už prestali užívať svoje občanské práva pre naše bruchá a aby sme ich začali užívať pre Cirkev a blaho vlasti. Keď sme už skusili jak užitočný je «Kresťan» nebudme s tým spokojni že mi ho máme, ale usilujme sa mu ešte i nových predplatiteľov získať, aby ešte mnohí boli prebudení z toho spánku, v ktorom sme pred vychode-

nim „Krešťana“ zotrúvali. Ďalej keď v' d' me že veru i pre nás je užitočné] čítať, hľadajme ku čítaniu i iné spisy. V poslednom čísle mesiaca augusta v našich milých novinkách som čítal o shromaždení Spolku sv. Adalberta; tento spolek vydáva lacné a dobré knihy, ktoré každý úd platiaci ročite cez 10 rokov 1. zl 20 kr. každý rok dostane i s kalendárom. Obracajte sa teda drahý Čitateľa! „Krešťana“ na tento spolek do Trnavy, a jak ochotne ste predplácali na „Krešťana, tak ochotne sa zapisujte i do Spolku sv. Adalberta.

Čítajme, poučujme sa zo spisov tých mužov, ktorí sa pre naše dobré nám obetovali.

Nehovorme si že už máme „Krešťana“ a že inšé čítať i tak nemáme času, ale hovorme si pravdu, koľko kníh mi Icikovi zaplatíme? a koľko času strátime v krčmách v zlom povetří pri užívaní otravy plných nápojov!

Mestečan.

Od Brezna.

Velactená Redakcia!

Z nášho kraja dosavád ešte žiadneho dopisu nebolo v našom „Krešťanovi“ tak že si snád mnohí ct. čitateľa aj to myslia, že sme my docela uradostení nad tymi bezbožnými cirkevno politickými zákonami, ktoré nám našu vieru takto zneuctily. No mylil by sa každý; bo veď brezňanský volebný okres bol prvý, ktorý protestoval bol proti týmto zákonom, keď proti Čakymu postavil kandidáta s programom „ľudovej strany,“ pravda to bolo len v predposledný deň voľby a predca aj tento čin vyňal z vrecka liberalným pánom päťtisíc zlatých. A tak náš „Krešťan“ má pravdu, že pri budúcich voľbách všade treba postaviť kandidáta „ľudovej stránky,“ aby sme tak na viac miestach pustili krv liberalismu. Náš ľud tuná možem povedať — z hlbín srdca v oškľivosti má to civilné párenie, ba nechce nijak uveriť že by sa to už toho roku malo do života uviesť. Mnohí hovoria, že oni na žiaden pád nedajú sa civilne sobášif, že radnej budú žif „na veru“.

15. augusta mali sme radostný deň my katolícki brezňania. V tento deň totižto navrátil sa do cirkve katolíckej Adolf Reis tunajší zlatník složiac vyznanie viery do rúk vp. Jozefa Kačku kaplána s týmto jeho dávna túžba je vyplnená. On vždy horlive navštivoval naše služby Božie a tak v duchu on už dávno bol našim; v čom zaiste nemalý podiel má jeho manželka neohrozená to katolíčka.

Novému nášmu spolubratovi so srdca prajem, aby bol blažený a spokojný; a aby sa vždy verne pridržal tej sv. viery, ktorú pred veľkým množstvom veriacich tak radostne vyznal.

Brezňan.

Naším ct. čitateľom! Ponevác m. m. augusta i redakcia i vydavateľstvo — z milosti Božej — konečne stále bydllo dostaly: ráčte túto premenu vziať v známost a od týchto čias všetky dopisy, listy, alebo posielky pod následným nápisom, jako to noviny i na svojom čele ukazujú, posílať: Budapešť, VIII. okres Práter ulica číslo 44.

HOSPODÁRSTVO

Osyka.

Tento strom sa u nás veľmi zanedbáva, čoho príčinou je tá okolnosť, že ľud nezná cenu osyky. A veď na mnohých močariskách a mokrynách — ktoré i tak nedonášajú žiadneho hosňa — keby sa sadil tento strom, nejedon halier by on vohnal do vrecka majiteľa.

Akože je to možno, si môže ct. čitateľ myslieť; však topole vôbec sú planého dreva.

A predsa má toto drevo tiež od Stvoritelá svoje povolanie, ponevác z neho sa robia drevká švibalkové. A veď mnoho dreva spotrebuje ročite na švibalky; v Europe ročite vyše dvestokrát tisíc kubikových metrov; okrem toho ale ešte aj lipa, topoľ, jedla slúžia k tomu cieľu, len že osyka je najsúcejšia na to.

Žily osyky totižto rovno sa ľahajú po dreve, ktoré je biele bez hrčif malých; toto drevo je prítom dierkovaté (riedke), teda ľahko sa zažiha: z týchto príčin je osykové drevo v neškodnej cene.

Do včulku väčším dielom z Ruska sa toto drevo dovážalo; len že tam už sú neni dostatočné zásoby z neho pre toľku potrebu, a preto jeho cena dľa francúskych novin časom výšvihne aj na pätnásť zlatých (jedon meter kubikový).

Unás to nenie zriedkavý strom, lenže nie v každom grunte je on súci na švibalky, na pr, v piesku hned sa nedarí riadne. Najlepšie sa darí v hlinovatej zemi, kde dlhý čas zadrží svoju bielo zelenkavú farvu kvôra osyky. A už taká zovnútornosť svedčí prítom, že to drevo je súce na sviky.

Ešte aj od veku osyky to závisí, či je súca na ten cieľ, alebo nie. Keď je ona stará, obyčajne sprachnivie z dnuhá, a tak je primákká na ten cieľ; podone aj keď je ešte tenká, nevyzretá: je tiež primákká a pritenká. Tak asi 20—50ročná a 40—60cm. tlstá osyka poskytuje najlepšie drevo k švibalkám.

Množenie toho stromu je ľahké; ponevác mnoho semena ona máva, ktoré ľahko vziđe a rýchlo rastie. A prúty sa môžu do zemi vopchať, tiež sa prijmu, lenže tak vychované drevo už nestojí toľko.

Kto teda má väčšie mokriská vo svojom majetku miesto vráb a iných stromov nech radši osyku dorába; pri vyše spomenutej čene doista sa mu to vyplatí.

Čachtičan.

Oznam.

S radostou upovedujeme všetkých, ktorým na veci záleží, že na oslovenie a prosbu mnohých od nového roku i v slovenskej reči budú vychádzať, tie žartovné noviny uhorské, ktorých nápis je Herko Páter; a sice pod nasledujúcimi podmienkami:

1. Jestli sa prihlási aspoň tisíc predplatiteľov.
2. Jestli na tie prvé základné útraty aspoň tisíc zlatých sťa milodar sa soberie.

3. Jestli slováci naozaj tak sú zaujatí za túto vec, jako to mnohí vravia.

My teda musíme povedať, čo je to za stvora ten Herko Páter?!

Sú to noviny, v ktorých čitateľ týždenne 30—40 obrázkov dostane so žartami a básnami. Takých kat. slovenských novín do včulkn ešte nebolo.

Z Kresťana už pozná ct. obecenstvo daľkoľko z tých obrázkov. Aj čítanie veľmi zaujímavé bude. Sú tieto noviny veľkým protivníkom židov a liberáľcov.

Kresťanské zásady bránia ony neohrožene.

Prenasledujú nesvedomitú vládu, a zástávajú ľud.

Obrázky sú diela od tých najvýbornejších umelcov.

Naozaj s radostou uverejňujeme túto zvest; to je hotové duchovné šťastie pre Kresťanov:

Tieto noviny budú vychádzať každú nedeľu na 16 stranách a stáť budú na rok 4 zl: na pol r. 2 zl: na štvrt r. 1 zl.

Komu je to moc nech si najde kamaráta a spolu ich môžu držať.

Spolu upovedujeme ct. čitateľov, že v oktobri bude k dostániu aj „Veľký Obrázkový Kalendár Herko Pátra“ na rok 1896. Bude v ňom asi 100 obrazov 400 žartov a pekné čítanie; tlačený bude na 5 hárkoch, cena ale 30 kr.

Takého kalendára ešte nebolo, veľké služby on bude konať ľudovej strane; kto si ho zao-patrí dlho bude požehnávať aj tú chvíľu, v ktorej k nemu došol.

Rozmary a žarty.

Smiešno.

A: «Očujete, ten Ružeň dobre výnde so svojou ženou!»

B: «Smiešno!» Prečo že by nemal dobre vynst s 100.000 zlatými!?»

Ulavujúca príčina.

Sudca: „Tedy ste vy Ďubovskému jedon pohár hodil do hlavy?“

Obžalovaný: „Áno, ale prosim ten pohár už bol trocha puknutý!“

Zdvorilá žena.

«Keď neprídem domou o desiatej hodine, milá ženo, nemusíš na mňa čakať!»

«Ani mi nenapadne! . . . keď neprideš o deviatej, sama pôjdem pre teba! . . .»

Na všetko hotový.

„Povedz že mi Jurko, čím ty vlastne chceš byť?“

„Otecko, vojakom.“

„Ale ta ľahko môžu zastrelit!“

„Tak? a kto že?“

„Nuž nepriateľ!“

„Tak radnej budem nepriateľom.“

Otvorená besednica. *)

Niže podpísani vybornici obce „Černe“ rečenej hodnoverne osvedčujeme va, že dopis p. Štefana Rudnayho, hlavného služného okresu čačanského, datovaný 14-ho augusta pod čis. 3134. nám doručený, ničim iným neni, jako nehanebná zlosť a pomstvá zo stránky menovanej političnej vzchnosti našmerená oproti ctenému mužovi, vyborníkovi a statkárovi čerňanskému, pánu Rudolfovi Moravskému.

Dopis p. Sil. služného v zali sme v známost. Uraňajúci osalsi tohože dopisu jednoducho zapovrhujeme a cestou verejnosli skládáme dôveru i na ďalej vp. Rudolfa Moravského tým, že vidi a cti v ňom obec v terajších krušných okoličnosťách opravdivé ho obrancu. Jestli sme aj kedy podpísali v prospech obce napomáhajúce dajaké dopisy, tý nám byly vždy a v každom čase z zetedľne vysvetlené.

Opakujúc skladanie dôvery našej v p. R. Moravského s opovržením úraňlivých slov p. Szlavného služného uznali sme za potrebné uverejniť osvedčenie naše vo všetkých s nami rovno smýšľajucick maďarských a slovenských časopisoch našich.

V Černom dňa 24-ho augusta 1895.

Stass Pál v. r. Ondrej Ghovanec v. r. Juro Stefiar v. r. Pavel Gomola v. r. Jano Grochál Zavoďan † ména podpisateľ Pavel Gomola. Pavel Padisák † podpisateľ ména Jano Grochál Spila. Jane Padisák v. r. Jano Stránava † ména podpisateľ Józef Kubančak. Najdek Jakab †. Svancár György † Stass Pál v. r. podpisateľ mien. Čerňanskí vybornici.

*) Za toto redakcia nepřijima žiadnu zodpovednosť.

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Všetky milodary na našu redakciu zaslané v svojom čase uverejníme; len prosíme o trpezlivosť, lebo keď by sme na raz všetky donesli, potom nič alebo veľmi málo by čitatelia dostali čítať, to sa ale nesmie stať, teda len trpezlivosť!

Trencsin-Makó. Makovský. Váš dopis príde v budúcom čísle. — Riga. Jos. Jan. Obdržali sme; ďakujeme a mená tých dobrodincov uverejnené budú. — Šipkové. J. B. Kto dopisuje, má sa podpísať; na bezmenné listy nič nedáme. — Mestečko. Mestečan. Na budúco upotrebíme. — Vadovce. M. Sz. Uverejníme v budúcom čísle. — Nagy-Appony. G. K. Dostanete. — Dubova. J. H. Uvedieme do poriadku. — Esztergom. N. J. Podľa vašej žiadosti vykonáme. — Stranaja V. B. Pozreme, čo je tomu príčinou a potom poriadok urobíme. — Cseszte. S. K. Musíte ich reklamovať, lebo odtiaľto riadne Vám chodievajú „Kresťan.“ — Szered. F. Sz. Preto k vám neprišli žiadne knižičky, lebo dozaista Váš pán farár sa neobrátil o ne na kanceláriu ľudovej strany a neprosil o ne poprosíte teda Vášho p. farára, aby písal do Budapešte na kanceláriu ľudovej strany a tak ich za darmo dostanete. — Zólyom-Radvány. F. L. Už je to miesto zaplnené, ako sme to už inému raz aj odpovedali. — Odessa. I. B. Obdržali sme a ďakujeme vám za vašu srdečnosť. — Námestó. Viacej mešťanov. Listy bez mena, bez podpisu vlastného mena nemôžeme brať do ohľadu. — Horehrončan. Váš dopis nám je veľmi vzácný, pretože ale už prišiel po zavretí včulajšieho čísla, len v budúcom čísle ho na každý pád uverejníme a spolu prosíme čím častejšie nás vašimi dopismi navštevovať.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.10—6.20 zl. Raž 5.00—5.50 zl. Jačmeň na krm 5.50—5.60 zl. do pálenic 5.70—6.80 zl. na várku 7.25—8.25 Oves: 5.65—5.85. Kukurica: —. —. —. —. Proso: 0.00—0.00. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 10.50—11.00. Kopopné semeno: 12.50—12.75.

3. Strova: Veľká biela fízula 8.40—11.50: tmavá 6.00—6.20 okruhlá: 8.00—9.00., drobná 9.10— tarkavá 5.00—5.20. Šošovica 9.50—15. Hrach 8.00—12.00. Čistá 12—21 15.50 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—19. Burgyňa 1.50—1.60. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželom: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.25—3.00. Lesné a horné seno 1.80—3.00. Slama. Na postielanie: 1.40—1.50. Žup 1.40—1.60.

6. Siatie: Červená ďatelina 60—65. Lucerna 48—52 zl. Jarní ladník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 620 hospodárskych volov; 150 dojných kráv. Následovné boly ceny: Vyborná pára volov do jarma do 340—350 zl. Dojné kravy: za jedon kus 73—140 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 7482 kusov oviec. Ceny: 11—18 zl. za páru, a 20—23 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogramm 48—49. V salašoch 3867 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 45—48. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 70—120 mc. Slanina 45—46., udená 50—51 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

Vyzvanie

ku všetkým katolíkom Uhorska!

Poisťujúca spoločnosť „UNIO CATHOLICA“

učinkuje už štyri roky v Uhorsku a je všeobecne obľúbená. Počítuje viac než 30,000 údov. — Tie posávad vyplatené škody obnášajú 400,000 korún.

Kostolné zvony

sa poisťujú i proti puknutiu alebo zlomeniu.

Prosíme všetkých katolíkov, aby vstúpili do nášho spolku; takí katolíci ale, ktorí chcjú mať jednatelstvo, nech sa tiež obrátia na nás. — Ústav vypúšťa nových 2000 kusov účastin v cene 200,000 zl., jedna účastine tedy stojí 100 zl. — 10 %, t. j. 10 zl. sa má pri podpise, 90 zl. za pol roka splatiť.

Podpisy na účastiny, osvedčenia na prístup ako poisťený spoluúd alebo prosby o jednatelstoo maju sa poslať buďto v uhorskej, buďto v slovenskej alebo v nemeckej reči na

Všeobecné Zastupiteľstvo „UNIO CATHOLICA“

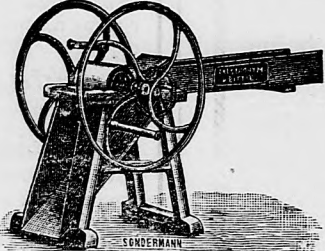
do PREŠPORKU,

Halászkapu-ulica číslo 8.

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a tromi nožmi
č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—		s dvoma pohonnými kolami
a tromi nožmi
č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—
s jedným pohonným kolom
a štyrmi nožmi
č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—		s dvoma pohonnými kolami
a štyrmi nožmi č. III. zl. 36.50.
IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlacia garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešakom na plevy a s 12 riečicami — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyľia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—

Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné píly (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
cena zl. 10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—	

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

15-15

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSEN MEGYE.)

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Brnenské
SÚKNO

Najmódnejšie látky a ostatky.

Bezprostredný a najlacnejší prameň, najvkúsnejších a najvýbornejších výrobkov!

Pýtajte si

hojnú zbierku tých najnovších jasenných a zimných látok kammgarnov, palmerstonových, ševiotových a lodenových látok zo skladu kr. a cis. výsadných jemnosúkených fabrik na vlnené tovary

MORICA SCHWARZ
v Zwittau (Brno) 15.

Aj tá najmenšia miera je k dostaniu. Čo nezodpovedá, naspák sa prijme. Ukážka zdarma. Rozposiela sa doberkou.

Tisíce uznání. Ukážky bez objednania naspák sa požadujú.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE OZNA-
MOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIEDENSTEINA
(BUDAPEŠT, BÁLVÁNY-U. ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hreď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížičky pre údy občianskych spolkov a knížičky spláčováce.

 Kus týchto 12 stranových knížičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.